

стверджувати, що система дистанційної юридичної освіти дозволить позитивно вплинути на вирішення таких проблем як:

- підвищення якості юридичної освіти;
- реалізація потреб населення в освітніх послугах;
- підвищення соціальної і професійної мобільності населення, його підприємницької і соціальної активності;
- збереження та поновлення юридичних знань, кадрового і матеріально-технічного потенціалу, що накопичені вітчизняною системою юридичної освіти;
- формування єдиного освітнього простору в рамках усього світового співтовариства.

Дистанційна освіта має властиві тільки такій формі навчання переваги та недоліки. При цьому вона здатна забезпечити вимоги державного стандарту вищої освіти, а також перехід від індустріального до інформаційного суспільства.

Список використаної літератури

1. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U347_02.html. (дата звернення: 15.01.2018).
2. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки: Закон України від 9.01.2007 № 537/2007. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/537-16> (дата звернення: 30.03.2018).
3. Білоус В. В. Криміналістичні коментарі кодифікованих законодавчих актів: проблеми і шляхи їх вирішення. *Питання боротьби зі злочинністю*: зб. наук. пр. 2012. № 23. С. 202–214.
4. Про Національну програму інформатизації: закон України від 04.02.1998 № 74/99-ВР. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z980074.html (дата звернення: 30.03.2018).
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь, 2001. 1440 с.
6. Нечволод Л. І. Сучасний словник іншомовних слів. Харків, 2007. 768 с.
7. Олійник В. В. Гравіт В. О. Дистанційне навчання в післядипломній педагогічній освіті: організаційно-науковий аспект. *Післядипломна освіта в Україні*. 2001. № 1. С. 39–44.
8. Нелін Є. В. Вища дистанційна освіта в Італії: проблеми, сучасність і перспективи розвитку. *Український педагогічний журнал*. 2016. № 2. С. 36–41.

I. Haraberjush

INFORMATION TECHNOLOGY IN JURIDICAL EDUCATION IMPROVEMENT

In article government programs which make a basis of improvement of education in Ukraine by use of information technology are considered. The essence of concept «information technologists» is defined, communities of possibility of modern information-communication technologies in improvement of educational process are outlined. Perspective forms of reception of formation on the basis of information technology and modern communication media are defined. Remote training as the perspective form of education on the basis of an effective utilization of information technology for preparation of a certain category of experts-lawyers is considered.

Keywords: information technologists, juridical education, improvement, modes of study.

УДК 378.1:339.92(043)

Чентуков Ю. І., Марена Т. В.

НАПРЯМИ ПОЗИТИВНОГО ВПЛИВУ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА СФЕРУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У тезах визначено напрями позитивного впливу транснаціональної вищої освіти на освітню сферу. Розглянуто вплив транснаціоналізації освітньої діяльності на світовий ринок послуг вищої освіти, країну походження транснаціонального закладу вищої освіти та приймаючу країну. Виокремлено переваги, які отримують від транснаціоналізації локальні та транснаціональні провайдери послуг вищої освіти і студенти.

Ключові слова: транснаціоналізація вищої освіти, транснаціональний університет, світовий ринок послуг вищої освіти, експорт послуг вищої освіти, провайдер освітніх послуг.

Бурхливий розвиток процесів інтернаціоналізації вищої освіти, залучення університетів до процесів транснаціоналізації освітньої діяльності підвищують інтерес до оцінки позитивних наслідків впливу зазначених процесів на освітню сферу. Дослідники вищої освіти найбільш значущими вважають вплив транснаціональної вищої освіти на країну (загальнонаціональний рівень) та провайдера освітніх послуг (інституційний рівень) [1, с. 346]. Безсумнівно, активне включення закладів вищої освіти до процесів транснаціоналізації освітньої діяльності є привабливим як для них самих, так і для країн їх походження та країн-імпортерів освітніх послуг.

Аналіз наукових досліджень, присвячених питанням розвитку транснаціональної вищої освіти, дозволяє виділити наступні напрями позитивного впливу процесів транснаціоналізації освітньої діяльності у сфері вищої освіти:

- вплив на світовий ринок послуг вищої освіти;

- вплив на національний ринок послуг вищої освіти у приймаючій країні;
- вплив на країну походження закладу вищої освіти;
- вплив на заклад вищої освіти, який виступає провайдером транснаціональних освітніх послуг;
- вплив на локальних провайдерів послуг вищої освіти у приймаючій країні;
- вплив на здобувачів вищої освіти.

Транснаціональні університети, які є основними гравцями на міжнародній освітній арені, формують відповідне конкурентне середовище на світовому ринку послуг вищої освіти. Наслідком конкурентної боротьби між зазначеними закладами вищої освіти стає загальне підвищення якості освітніх послуг на світовому ринку.

У країні-імпортері транснаціоналізація освітніх послуг помітно розширює можливості отримання доступу до якісної освіти. Поява в освітньому просторі приймаючої країни іноземних закладів вищої освіти призводить до підвищення рівня конкуренції серед локальних університетів, що позитивно впливає на освітню сферу. Крім того, в країнах, де існує значний попит на послуги вищої освіти, який вітчизняні університети неспроможні задовольнити, допуск іноземних закладів вищої освіти на національний ринок є необхідним і дозволяє забезпечити широкий доступ громадян до вищої освіти та створити умови для розвитку внутрішнього потенціалу країни.

Позитивний вплив транснаціоналізації на країну походження закладу вищої освіти пов'язаний з розширенням її експортного потенціалу. Країна, яка експортує освітні послуги і заклади вищої освіти якої мають високий рівень конкурентоспроможності на світовому ринку, отримує додаткові джерела доходів від експорту, що також слугує важливим стимулом розвитку транснаціональної освіти. Тим більше, що освітні послуги входять до переліку дванадцяти секторів у Генеральній угоді з торгівлі послугами СОТ, слугуючи позитивним доказом значущості послуг вищої освіти як предмету зовнішньоторговельної діяльності. Сьогодні відбувається посилення комерційного підходу при наданні транснаціональних освітніх послуг, свідченням чого є залучення іноземних студентів до платного навчання, створення зарубіжних кампусів, укладання франчайзингових угод, розвиток віртуальної освіти тощо [1, с. 347; 2]. Позитивний ефект транснаціоналізації вищої освіти і на країну-експортера, і на країну-імпортера освітніх послуг забезпечується також через створення стратегічних альянсів у освітній сфері, що сприяє зміцненню економічних та політичних зв'язків між країнами, посиленню взаєморозуміння між націями [2; 3, с. 222].

Набуття закладом вищої освіти ознак транснаціонального університету та його вихід на зарубіжні ринки освітніх послуг в цілому сприяє підвищенню рівня його конкурентоспроможності та надає йому багато переваг, зокрема:

- університет отримує доступ до іноземних інноваційних освітніх технологій та науково-дослідних проектів приймаючої країни;
- відбувається нарощування навчальних потужностей, розширення джерел фінансування та відповідне зростання прибутку університету за рахунок збільшення контингенту студентів;
- заклад вищої освіти отримує можливість підтримувати попит на свої послуги у разі коливань внутрішнього попиту на послуги вищої освіти;
- університет може використовувати можливості державних програм підтримки розвитку освіти у приймаючій країні;
- забезпечується постійне підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу;
- спостерігається розвиток інтернаціональної та міжкультурної компетентностей викладачів та студентів;
- забезпечується висока якість освітніх послуг, що надаються провайдером, їх відповідність міжнародним стандартам;
- досягаються визнання та укріплення репутації університету на світовому ринку освітніх послуг, забезпечуються високі позиції у міжнародних рейтингах університетів, формується бренд університету [1, 4, 5].

Здобувачі вищої освіти, які знаходяться у приймаючій країні, також отримують численні переваги від здобуття освітніх послуг у транснаціональному університеті, а саме:

- студенти отримують доступ до більш широкого переліку освітніх програм та курсів;
- студенти мають можливість отримати освітні послуги більш високої якості;
- здобувачі вищої освіти отримують реальну можливість здобути кваліфікацію відповідно до освітніх стандартів зарубіжних країн без перетину кордону своєї країни;
- споживачі освітніх послуг, як правило, мають змогу зменшити загальну вартість навчання через відсутність необхідності нести певні витрати (проїзд, проживання за кордоном, оформлення віз тощо);
- для деяких студентів психологічно більш комфортно отримувати вищу освіту у своїй країні, у знайомому культурному і мовному оточенні [1].

Розглядаючи напрями впливу транснаціональної вищої освіти на освітню галузь, не можна обійти увагою вплив на таких суб'єктів, як провайдери послуг вищої освіти у приймаючій країні. Звісно, слабкі локальні заклади вищої освіти можуть не витримати конкуренції з боку потужних

транснаціональних університетів. Водночас, локальні провайдери також можуть виграти від зростаючої конкуренції на національному ринку освітніх послуг, отримуючи стимул підвищувати якість освітніх програм, укріплювати матеріально-технічну базу, впроваджувати освітні інновації, а також розвиваючи освітні, наукові та культурні контакти з іноземними університетами, що працюють у приймаючій країні.

Таким чином, транснаціоналізація освітньої діяльності у сфері вищої освіти позитивно впливає на всіх основних учасників освітнього процесу, експортний потенціал країни походження транснаціонального університету та освітню галузь приймаючої країни. Водночас, процеси транснаціоналізації у галузі вищої освіти несуть у собі значні ризики та негативні прояви, виявлення яких може стати предметом подальших досліджень у цьому напрямі.

Список використаної літератури

1. Авшенюк Н. М. Прогностичні сценарії розвитку транснаціональної вищої освіти у XXI столітті. *Інноваційність у науці і освіті*. 2013. С. 343–352.
2. Garrett R. Fraudulent, sub-standard, ambiguous – the alternative borderless higher education. (Briefing Note No. 24). London, 2005. 17 p.
3. Авшенюк Н. М. Типологія форм транснаціональної вищої освіти у розвинених англomовних країнах. *Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2012. № 22 (4). С. 217–224.
4. Шевченко Л. С. Університетська освіта: вектор модернізації. *Модернізація як фактор розвитку*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Харків, 2013. С. 119–123.
5. Knight J. Crossborder Education: An Analytical Framework for Program and Provider Mobility. *Higher Education: Handbook of Theory and Research book series*. Vol. 21. P. 345–395.

Iu. Chentukov, T. Marena

DIRECTIONS OF POSITIVE IMPACT OF EDUCATIONAL ACTIVITY TRANSNATIONALIZATION ON HIGHER EDUCATION

The paper examines the directions of the positive impact of transnational higher education on the educational sector. The influence of the educational activity transnationalization on the global market of higher education services, the country of origin of the transnational higher education institution and the host country is considered. The advantages of transnationalization for local providers of higher education services, transnational universities and students are highlighted.

Keywords: higher education transnationalization, transnational university, global market of higher education services, exports of higher education services, educational services provider.

УДК 378.014.3:34

Черних Є. М.

РЕФОРМА ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В АСПЕКТІ ЗАКОНОДАВЧИХ ІНІЦІАТИВ

У центрі уваги знаходяться два законопроекти, спрямовані на реформування вищої юридичної освіти в Україні, окремі положення яких містять, на думку автора, досить дискусійні положення. Аналізуються законодавчі новели про державний кваліфікаційному іспиті для випускників юридичних вузів, про володіння однією з офіційних мов Ради Європи, про необхідність науково-педагогічним працівникам правової школи, які мають наукові ступені, публікувати не менше однієї статті на рік у виданнях баз даних Scopus та Web of Science, про обмеження права викладачів на зовнішнє сумісництво.

Ключові слова: реформа, вища юридична освіта, юридична (правнича) освіта, правничі професії.

Майже з часу набуття незалежності Україною стала відчутною проблема реформування вищої освіти взагалі та вищої юридичної освіти зокрема. В цілому освітянські проблеми, які з часом множились, після розпаду радянської системи були обумовлені переходом до нової системи координат.

Нові умови, в яких знаходиться правнича професія, диктують й нові вимоги до вищої юридичної освіти, які повинні бути гармонізованими із новими для нас європейськими освітніми стандартами. У цих умовах в юридичній спільноті ведуться жваві дискусії за питаннями, які зачіпають інтереси учасників професійної юридичної підготовки, правничих інституцій і в решті решт нашого громадянського суспільства. Одна із таких дискусій була висвітлена на сторінках провідного фахового журналу «Право України» № 10 у 2017 році.

Каталізатором цієї дискусії стало прийняття двох законопроектів: за номером 7147 та номером 7147. Ми зупинимось на першому проекті Закону «Про юридичну (правничу) освіту і загальний доступ до правничої професії» від 28.09.2017 р. (далі – законопроект 7147) [1]. Цей проект підготовлений на підставі «Концепції розвитку освіти України на 2015-2025 роки» та «Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року», які були розроблені Міністерством освіти України.